

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวของโรเจอร์ส ที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิงวัยรุ่น ตั้งครรภ์ครั้งแรก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบมีกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design)

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มาฝากครรภ์ในหน่วย ฝากครรภ์ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช มีคะแนนการปรับตัวต่อบทบาทการเป็น มารดาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.5 SD. และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยดำเนินการวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในหญิงตั้งครรภ์ วัยรุ่นที่มาฝากครรภ์ในหน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลศิริราช ในช่วงวันที่ 19- 28 พฤศจิกายน 2533 จำนวน 114 คน โดยใช้แบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ประกาศรับสมัคร อาสาสมัคร เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม จากกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในช่วงต่ำกว่า ค่าเฉลี่ย 0.5 SD.
3. สัมภาษณ์ พร้อมทั้งอธิบายถึงข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมการปรึกษาเชิง จิตวิทยาแบบกลุ่ม ในกลุ่มหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่อาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน 20 คน
4. แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดย วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ เป็นแบบวัด

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ครั้งแรก จากการศึกษาแนวคิดเรื่องการปรับตัวในระยะตั้งครรภ์ของ ไอรีน โบแบค และมาร์กาเร็ต เจนเสน (Bobak and Jensen, 1987)

ลักษณะของแบบวัด มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

4 ระดับ คือ ไม่เป็นความจริงเลย , เป็นความจริงบ้างเป็นบางครั้ง, เป็นความจริงค่อนข้างมาก และเป็นความจริงมากที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น 48 ข้อ โดยมีการให้คะแนนเป็น 4,3,2,1 ตามลำดับ แต่ละข้อความจะแสดงถึงความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ 5 ด้านด้วยกันคือ

1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ หมายถึง ความรู้สึกวิตกกังวลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง รูปร่าง ลักษณะ การทำหน้าที่ของร่างกาย ความไม่สุขสบายทางกายที่เกิดจากการตั้งครรภ์ จำนวน 9 ข้อ (ได้แก่ ข้อความในข้อ 2,7,12,17,22,27,32,37,41)
2. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการรับบทบาทใหม่ หมายถึง ความวิตกกังวลในเรื่องการดูแลบุตร ความสามารถของตนในการดูแลบุตร และผลอันเกิดจากการรับบทบาทใหม่ รวม 8 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 1,6,11,16,21,26,31,36)
3. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส หมายถึง ความวิตกกังวลต่อพฤติกรรมตอบสนองของสามีที่มีต่อการตั้งครรภ์ และการเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะ ความวิตกกังวลต่อการดูแลเอาใจใส่จากคู่สมรสในขณะตั้งครรภ์ การยอมรับบุตรที่จะเกิดมาของคู่สมรส และความรู้สึกกังวลในเรื่องของเพศสัมพันธ์ระหว่างการตั้งครรภ์ จำนวน 9 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 3,8,13,18,23,28,33,38,42)
4. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับบุตรในครรภ์ หมายถึง ความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับเพศ สุขภาพ ความแข็งแรงสมบูรณ์ ลักษณะภายนอกของบุตร เช่น รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ ขนาด ลักษณะนิสัยของบุตร อันตรายและความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นกับบุตรในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด จำนวน 12 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 4,9,14,19,24,29,34,39,43,45,47,48)
5. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด หมายถึง ความรู้สึกกลัว กังวลในเรื่องการคลอด การนำส่งโรงพยาบาลเมื่อถึงเวลาคลอด ความรู้สึกเจ็บปวดพฤติกรรม การแสดงออกของตนเองในขณะคลอด ตลอดจนการดูแลจากแพทย์และพยาบาลเมื่ออยู่ในห้องคลอด และรวมถึงการเกิดภาวะแทรกซ้อนหรืออันตรายกับตนเองในขณะคลอด จำนวน 10 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 5,10,15,20,25,30,35,40,44,46)

ตัวอย่าง

ข้อความ	ไม่เป็นความจริงเลย	เป็นความจริงเป็นบางครั้ง	เป็นความจริงค่อนข้างมาก	เป็นความจริงมากที่สุด
1. ภาระในการเลี้ยงดูลูก ทำให้ฉันลำบากใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

วิธีการตอบ

วิธีการตอบแบบวัดให้ผู้ตอบอ่านและพิจารณาข้อความว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด แล้วเลือกขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดของผู้ตอบมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการตอบดังนี้

- ไม่เป็นความจริงเลย คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความคิดของผู้ตอบเลย
- เป็นความจริงเป็นบางครั้ง คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่าความรู้สึก หรือความคิดในข้อความนั้นเกิดขึ้นกับผู้ตอบบ้างเป็นบางครั้ง
- เป็นความจริงค่อนข้างมาก คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ความรู้สึก หรือความคิดในข้อความนั้นเกิดขึ้นกับผู้ตอบเป็นส่วนมาก
- เป็นความจริงมากที่สุด คือ เมื่อผู้ตอบเห็นว่า ความรู้สึก หรือความคิดในข้อความนั้นเกิดขึ้นกับผู้ตอบตลอดเวลา หรือเกือบตลอดเวลา

ตัวอย่าง การตอบในกระดาษคำตอบ

ข้อความ	ไม่เป็นความจริงเลย	เป็นความจริงเป็นบางครั้ง	เป็นความจริงค่อนข้างมาก	เป็นความจริงมากที่สุด
(๑) ในฐานะแม่ ทำให้ฉันเบื่อกับที่ต้องขาดอิสระในการหาความสุขให้ตนเอง.....✓.....

วิธีการตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน เนื่องจากแบบวัดนี้ เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จึงถือเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

1. ไม่เป็นความจริงเลย	แสดงว่าผู้ตอบไม่มีความวิตกกังวลในเรื่องนั้น หรือมีน้อยมาก แสดงถึงการปรับตัวที่ดี ให้ 4 คะแนน
2. เป็นความจริงเป็นบางครั้ง	แสดงว่าผู้ตอบมีความวิตกกังวลในเรื่องนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน
3. เป็นความจริงค่อนข้างมาก	แสดงว่าผู้ตอบมีความวิตกกังวลในเรื่องนั้น อยู่ในระดับสูง ให้ 2 คะแนน
4. เป็นความจริงมากที่สุด	แสดงว่าผู้ตอบมีความวิตกกังวลในเรื่องนั้น ตลอดเวลาหรืออยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งแสดงถึงการปรับตัวที่ไม่ดี ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนนรวม โดยการรวมคะแนนทั้ง 48 ข้อ ของผู้ตอบแบบวัดเข้าด้วยกัน เป็นคะแนนการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของผู้ตอบแต่ละคน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว และความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในหญิงตั้งครรภ์ และเนื้อหาเกี่ยวกับความวิตกกังวลตลอดจนวิธีการประเมินความวิตกกังวล จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย ของการนำแบบวัดไปใช้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบวัดนี้ เพื่อวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์แรก
3. กำหนดคำจำกัดความของการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิง-วัยรุ่นตั้งครรภ์แรกในการสร้างแบบวัด โดยในที่นี้หมายถึงความสามารถในการลดความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์แรก
4. สัมภาษณ์ความรู้สึกเกี่ยวกับความวิตกกังวลและความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นในขณะตั้งครรภ์ จากหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งมาฝากครรภ์กับหน่วยฝากครรภ์ แผนก

ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศิริราช จำนวน 40 คน สรุปลงจากการสัมภาษณ์ เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

5. สร้างข้อคำถาม (Items) ที่แสดงถึงความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการรับบทบาทใหม่ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ความวิตกกังวลเกี่ยวกับบุตรในครรภ์ และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอดแต่ละ 12 ข้อความรวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา

หลังจากสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษา จิตแพทย์และสูติแพทย์ ทำการตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.จิน แบริ, ผศ.ดร.โสริช โปธิแก้ว และผศ.ดร. หลุย จำปาเทศ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รศ.แพทย์หญิง อรพรรณ ทองแดง อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราช และรศ.แพทย์หญิงอุ๋นใจ แววคร อาจารย์ประจำภาควิชาสูติศาสตร์รีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล ในขั้นตอนของการตรวจสอบนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง จุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด และคำจำกัดความของการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาที่ใช้ในการวิจัย โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาข้อคำถามต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นว่ามีความตรงตามคำจำกัดความที่ได้ให้ไว้ดังนี้

ตัวอย่าง

สิ่งที่ต้องการวัด 1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์

ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ หมายถึง ความวิตกกังวลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างลักษณะ การทำหน้าที่ของร่างกาย ความไม่สุขสบายทางกายที่เกิดจากการตั้งครรภ์

ข้อความ	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้	ข้อความที่แก้ไข
1. ฉันเกรงว่าเมื่อคลอดแล้วรูปร่างของฉันจะไม่เหมือนเดิม			

ในการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการตัดสินจาก 4 ใน 5 ท่าน มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การตัดสินรวม 55 ข้อ ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาพิจารณาแก้ไข และเพิ่มเติมข้อคำถามอีก 2 ข้อ โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 57 ข้อ

2. ตรวจสอบสำนวนภาษา

ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามทั้ง 57 ข้อ มาเรียงลำดับแบบ Random และได้นำไปตรวจสอบสำนวนภาษากับหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์จำนวน 20 คน โดยให้หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์อ่านทีละคน พบว่าข้อความทั้ง 57 ข้อมีภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจได้

3. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด (Item Discrimination)

นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้กับหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์แรกซึ่งมาฝากครรภ์ที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลราชวิถีซึ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน โดยอ่านและตอบแบบวัดทีละคน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมเอส พี เอส เอช เอ็กซ์ (SPSSX) ดังนี้

3.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธีทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนรวมระหว่างกลุ่มร้อยละ 25 ของกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ โดยเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง หรือมีค่า $t = 1.75$ ขึ้นไป ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (วิเชียร เกตุสิงห์ 2530:115) ซึ่งจากข้อมูลที่ได้มาคำนวณได้มีค่า อยู่ระหว่าง 1.77-8.49 (ดูค่าสถิติได้ในภาคผนวก ข. หน้า 100)

3.2 หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) ของแบบวัดการปรับตัว เพื่อดูว่าข้อคำถามอยู่ในคุณลักษณะของความรู้สึกเหมือนกัน เลือกข้อความที่มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .30 ถึง .80 (Guilford 1973:435) จากการคำนวณได้คัดเลือกข้อความที่มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.309-0.705 (ดูค่าสถิติได้ในภาคผนวก ข. หน้า 100)

4. การหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)

โดยนำข้อความที่คัดเลือกได้ทั้ง 48 ข้อ มาเรียงลำดับใหม่ และนำไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 50 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายใน (Coefficient of Internal Consistency) โดยการใช้สูตรของคอนบาคอัลฟา (Conbach Alpha) ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบวัดฉบับนี้ = 0.89

2. แบบประเมินการเข้ากลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยาของ ไลเบอร์แมน ยาลอม และไมล์ส (Lieberman, Yalom and Miles 1973) ที่อุบล สาธิตรแปลไว้ แบบสอบถามนี้จะนำมาใช้ประเมินหลังจากเสร็จสิ้นการเข้ากลุ่มแล้ว เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล แบบประเมินผลการเข้ากลุ่มมี 2 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 ประเมินความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อผู้นำกลุ่ม นำมาใช้ประเมินคุณลักษณะของผู้นำกลุ่มตามแนวของโรเจอร์สอันได้แก่การยอมรับสมาชิกกลุ่ม การเข้าใจสารและความรู้สึกของสมาชิก และความจริงใจของผู้นำกลุ่ม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราชี้แมนติกดิฟเฟอเรนเชียลของออสกู๊ด (Osgood's Semantic Differential) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

1. ความไวในการรับรู้ ไม่สามารถรับรู้

(การวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยของผลการประมาณค่าในคำคุณศัพท์แต่ละคำของกลุ่มทดลอง และแสดงเป็นเส้นภาพ Profile)

ตอนที่ 2 การประเมินสิ่งที่สมาชิกได้จากกลุ่ม ในส่วนของสิ่งที่ได้จากกลุ่มผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดนี้เพื่อประเมินความรู้สึกของสมาชิกในด้านการยอมรับและเข้าใจตนเอง การยอมรับและเข้าใจผู้อื่น ความรู้สึกผูกพันกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การได้รับข้อคิดและแนวทางในการแก้ปัญหาจากกลุ่ม และความรู้สึกกล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (The likert Type Scale) มี 4 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย (การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 ทำโดยการหาค่าความถี่ และคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละข้อ)

ตัวอย่าง

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้เลย
1. รู้จักและเข้าใจตนเองเพิ่มขึ้น.....

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนทดลอง

1.1 ติดต่อขออนุญาตเข้าและเก็บรวบรวมข้อมูลต่อคณะบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และขอความร่วมมือจากแพทย์และเจ้าหน้าที่พยาบาลของหน่วยฝากครรภ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าพยาบาลแผนกตรวจรักษาผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช เพื่อขอใช้สถานที่ในการจัดการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

1.3 นำแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา มาวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มาฝากครรภ์ในหน่วยฝากครรภ์ แผนกผู้ป่วยนอก ในช่วงวันที่ 19 - 28 พฤศจิกายน 2533 จำนวน 114 คน

1.4 ประกาศรับอาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่มการศึกษาเชิงจิตวิทยา จากกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีคะแนนการปรับตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.5 SD. หรือ มีคะแนนตั้งแต่ 140 คะแนนลงไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 38 คนในจำนวนนี้มีอาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่มเพื่อการวิจัยจำนวน 20 คน ในการรับสมัครผู้วิจัยเป็นผู้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ลักษณะการดำเนินกลุ่ม ประโยชน์ที่จะได้รับ เวลา สถานที่ และกำหนดการต่าง ๆ ในการเข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม

1.5 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

2. ระยะทดลอง

2.1 กลุ่มทดลองจำนวน 10 คน เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม โดยมีผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มร่วมกัน เป็นจำนวนทั้งหมด 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยจัดขึ้นในวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2533 ถึงวันที่ 18 มกราคม 2534

2.2 ขั้นตอนในการทดลองการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวของโรเจอร์สครั้งนี้ มีผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการกลุ่ม และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ ในการเริ่มต้นดำเนินการ ผู้นำกลุ่ม ค่อย ๆ นำสมาชิกให้ทำความรู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน โดยใช้สมาชิกแนะนำตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ระยะเวลา วิธีปฏิบัติตนขณะที่อยู่ในกลุ่ม และจรรยาบรรณของวิชาชีพ การดำเนินกลุ่มผู้นำกลุ่มได้เอื้ออำนวยให้สมาชิกได้แสดงออก และมีการอภิปรายในกลุ่ม มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยใช้เทคนิค และทักษะ

การศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวของโรเจอร์ส พิจารณากระแสการเคลื่อนไหวของกลุ่ม และดำเนินกลุ่มไปตามขั้นตอนของกระแสกลุ่มนั้น โดยเน้นที่สัมพันธภาพ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

ในแต่ละครั้งของการเริ่มต้นกลุ่มตั้งแต่ครั้งที่ 2 ผู้นำกลุ่มนำเข้าสู่บรรยากาศของกลุ่มโดยการทบทวนสิ่งที่สมาชิกได้พูดในครั้งก่อน และก่อนที่จะยุติกลุ่มในแต่ละครั้งผู้นำกลุ่มให้โอกาสสมาชิกได้มีการสรุปทบทวนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองในกลุ่มตลอดระยะเวลาในการดำเนินกลุ่มจะใช้เทปบันทึกเสียงในการบันทึกการประชุมกลุ่มทุกครั้ง หลังจากยุติกลุ่มครั้งสุดท้าย สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ากลุ่ม (รายละเอียดของการดำเนินกลุ่มแต่ละครั้งอ่านได้ในภาคผนวก ง. หน้า 112 - 144)

2.3 กลุ่มควบคุมจำนวน 10 คน อยู่ในสภาพปกติที่จะได้รับการตรวจและคำแนะนำต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพตามขั้นตอนของโรงพยาบาล

2.4 หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ในวันและเวลาเดียวกัน โดยมีผู้ช่วยวิจัยช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

2.5 เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจและให้คะแนนคำตอบจากแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคะแนนแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ก่อนการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและควบคุม
2. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคะแนนแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา หลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและควบคุม
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของครั้งทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับครั้งทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าที (t-test)
4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของครั้งทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าที (t-test)

ตารางที่ 1 แสดงหัวข้อการอภิปรายและการวิเคราะห์กระแสกลุ่ม

ครั้งที่ วันที่	หัวข้อที่อภิปรายในกลุ่ม	กระแสการเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม
ครั้งที่ 1 30 พ.ย. 33	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับ ชี้แจงวัตถุประสงค์และกฎเกณฑ์ในการเข้าร่วมกลุ่ม -ทำความรู้จัก แนะนำตนเอง -ความไม่สบายทางร่างกาย -ความวิตกกังวลอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและอาการบางอย่างทางร่างกาย -อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย -ความเชื่อต่าง ๆ ในเรื่องของการตั้งครรรภ์ 	<p>ในช่วงแรกสมาชิกยังคงสับสน บรรยากาศเงียบเป็นพัก ๆ และรอให้ผู้อื่นเป็นฝ่ายเริ่มการสนทนาก่อน (ขั้นที่ 1) ในช่วงกลางสมาชิกเริ่มบอกเล่าถึงประสบการณ์ของตนเอง แต่โดยทั่วไปสมาชิกยังมีความสนใจในตัวสมาชิกคนอื่นน้อย สนใจที่จะพูดถึงเรื่องของตนเองมากกว่า หัวข้อในการสนทนายังไม่ต่อเนื่อง</p>
ครั้งที่ 2 7 ธ.ค. 33	<ul style="list-style-type: none"> -อาการไม่สบายทางร่างกาย -ความกลัวว่าจะมีความผิดปกติเกิดขึ้นกับบุตร -ความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย -ความไม่สบายใจอันเนื่องมาจากคู่สมรส -ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในขณะตั้งครรรภ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สมาชิกเรียนรู้ว่าบุคคลอื่นก็มีปัญหาในลักษณะเดียวกัน -ยอมรับสมาชิกอื่นในฐานะของบุคคลที่แตกต่างไปจากตัวเอง -สมาชิกมีการรับฟังผู้อื่นมากขึ้น มีการรับรู้ปัญหาร่วมกันและพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ขั้นที่ 7) แสดงความรู้สึกที่มีต่อกัน (ขั้นที่ 6) มีการอภิปรายปัญหาให้ข้อมูลความรู้ เสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน -มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (ขั้นที่ 10) -มีการเผชิญหน้าระหว่างสมาชิก (ขั้นที่ 11) -สมาชิกมีความไว้วางใจต่อกลุ่ม
ครั้งที่ 3 14 ธ.ค. 33	<ul style="list-style-type: none"> -ความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับประทานอาหารและการปฏิบัติตัว 	<ul style="list-style-type: none"> -สมาชิกบอกถึงข้อสังเกตและความคิดที่มีต่อกันในกลุ่ม (ขั้นที่ 6)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ครั้งที่ วันที่	หัวข้อที่อภิปรายในกลุ่ม	กระแสการเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม
	-ความไม่สบายใจความขัดแย้ง ที่ไม่สามารถปฏิบัติตามความ เชื่อต่าง ๆ ได้	-มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ -สมาชิกได้สำรวจตนเอง เกิดการยอมรับ ตนเองตามความเป็นจริงและเริ่มที่จะ เปลี่ยนแปลงตนเอง (ขั้นที่ 8) -มีการรับรู้ปัญหาและพยายามหาแนวทางใน การแก้ปัญหาาร่วมกัน (ขั้นที่ 7) -มีความใกล้ชิดผูกพัน เข้าใจและห่วงใย ระหว่างสมาชิกด้วยกัน (ขั้นที่ 13-14)
ครั้งที่ 4 21 ธ.ค.33	-ความรู้สึกเบื่อก่อนการรอดอย การคลอด -ความไม่สบายใจเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ -ความไม่สบายใจเกี่ยวกับ สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส	-สมาชิกมีความเป็นกันเอง รู้สึกอิสระ กล้า ที่จะเป็นตัวของตัวเอง (ขั้นที่ 9) -มีการเผชิญหน้าระหว่างสมาชิกด้วยกัน -สมาชิกสามารถเข้าใจผู้อื่น มีความรู้สึก ผูกพัน แสดงความรู้สึกที่มีต่อกันอย่างเป็น ธรรมชาติ (ขั้นที่ 15) -สมาชิกมีโอกาสได้สำรวจตนเอง เกิดการ ยอมรับและเปลี่ยนแปลงตนเองในระดับหนึ่ง
ครั้งที่ 5 28 ธ.ค.33	-สมาชิกสรุปเรื่องของตนเอง เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพกับสามีที่ ได้พูดในครั้งก่อนและเพิ่มเติม ในรายละเอียด -ความรู้สึกไม่สบายใจที่สมาชิก คนหนึ่งรู้สึกว่าได้กระทำผิดต่อ แม่	-สมาชิกได้มีโอกาสสำรวจความรู้สึกของ ตนเอง เกิดแนวทางที่ตนจะปฏิบัติ -ยอมรับสัมพันธ์ภาพในกลุ่ม แสดงความ ห่วงใยใกล้ชิด และรู้สึกอิสระที่จะแสดง ความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติ
ครั้งที่ 6 4 ม.ค.34	-ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการ คลอดและการเลี้ยงดูบุตร	-มีความสนใจห่วงใยระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ให้คำแนะนำ และกำลังใจซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ครั้งที่ วันที่	หัวข้อที่อภิปรายในกลุ่ม	กระแสการเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม
		<p>ผูกพันใกล้ชิด รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม</p> <p>-สมาชิกได้ทำความเข้าใจกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลและร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสม</p>
ครั้งที่ 7 11 ม.ค.34	-ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด (ต่อ)	<p>-สมาชิกยอมรับผู้อื่นอย่างแท้จริง</p> <p>-สนใจในเพื่อนสมาชิก ห่วงใย ช่วยเหลือให้กำลังใจ</p> <p>-ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา</p> <p>-มีความเข้าใจในสถานการณ์ของตนเอง</p> <p>-มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและการปฏิบัติ</p> <p>ตัวต่อการคลอดที่มีความมั่นใจมากขึ้น</p>
ครั้งที่ 8 18 ม.ค.34	<p>-แนวทางในการเลี้ยงดูบุตรและการเป็นมารดาในอนาคต</p> <p>-ประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมกลุ่ม</p> <p>-ยุติกลุ่ม</p> <p>-สมาชิกตอบแบบสอบถามประเมินผลการเข้ากลุ่มและแบบวัดการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา</p>	<p>-สมาชิกเข้าใจถึงความรู้สึกของสมาชิกอื่น</p> <p>-มีการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ</p> <p>-มีการเปิดเผยตนเองมากขึ้น</p> <p>-มีความใกล้ชิดผูกพัน</p>